

Lichaam

Eeuwenlang hielden wetenschappers en filosofen zich bezig met de samenhang tussen lichaam en geest en ze stelden zich bovendien oneindig veel vragen hierover. De Franse filosoof René Descartes geloofde dat het brein als hoogste instantie het lichaam controleert. Hij benadrukte de theorie van lichaam en ziel als aparte eenheden, dus denken kan ook zonder lichaam.

De Franse filosoof Michel Foucault ziet het lichaam als beheerst door sociale machtsstructuren. "Het menselijk lichaam komt in een machtsmachine terecht die het in zich opneemt, uiteenrafelt en weer in elkaar zet. [...] Op deze manier creëert de discipline onderdanige en gehoorzame lichamen". Voor Foucault is het lichaam het gebied waarop de macht zich inschrijft en vastlegt.

Volgens filosofe Judith Butler wordt de fysieke werkelijkheid ook gevormd door hoe we over iets praten, dus zijn lichaam en geest onderworpen aan culturele normen. Butler, zelf feministe, verwerpt het dualisme dat aansluit bij Descartes, tussen zogenaamd onveranderlijke natuur (sekse) en cultuur (gender) - met andere woorden, uiteindelijk tussen lichaam en geest. Dit bevestigt de scheiding tussen 'man' en 'vrouw' en de bijbehorende machtsverhoudingen. Het lichaam is dus nooit een autonoom orgaan dat in staat is tot handelen, maar altijd afhankelijk is van het discours en zijn normen. Wie buiten de normen valt en niet in de matrix past kan geen (intelligent) onderwerp zijn. Voor haar gaat het daarom dan ook om over ons lichaam/ onze lichamen nieuw te gaan denken, ze te her-denken.

Het vraagstuk van de lichamelijkeheid is vandaag de dag volledig nieuw, aangezien chirurgische ingrepen of andere technologieën het mogelijk hebben gemaakt het lichaam te veranderen op een manier die voorheen ondenkbaar was. Hoe neem ik mijn lichaam waar? Kunnen lichaamswaarneming en -bewustzijn ons leren om een veilige en positieve relatie met het eigen lichaam op te bouwen en om ons prettig te voelen in het eigen lichaam?

De nieuwe media werpen ook de vraag op welke rol het lichaam speelt op/in het internet.

Plan van aanpak & discussieplan: lichaam

° Zijn het lichaam en het 'ik' één en hetzelfde?
--

- Kan door het bestuderen van ons lichaam erkenning van bewustzijn en geest worden verkregen?
- Kunnen gedachten ons lichaam beïnvloeden?
- Hoe gaan we om met ons lichaam?
- Hoe belangrijk is ons lichaam voor ons?

Plan van aanpak & discussieforum: Lichaam en internet

- Welke rol speelt het lichaam op het internet?
- Maakt het merendeel van de gebruikers een onderscheid tussen echte en virtuele lichamen?
- Heeft een persoon op het internet dan geen lichaam?
- Is het mogelijk om het lichaam op het internet te visualiseren door taalkundige/ taalgedragen verdichtingen en emoties?
- Overheersen op het internet voornamelijk echte voorstellingen van het lichaam?
- Fungeert het lichaam in cyberspace als een zelfexpressiemedium?
- Wordt het virtuele wezen verkozen boven het echte?
- Als mensen zich vermommen als virtuele avatars, distantiëren ze zich dan van hun biologische lichamelijkeheid?
- Kan men zichzelf in een parallelle wereld nieuw “scheppen”?
- Kan op het internet seksualiteit losgekoppeld worden van het echte lichaam?
- Welke betekenis heeft persoonlijke identiteit in de virtuele ruimte?
- Wat blijft er in het net over van het lichaam?

Activiteit:

Creëer voor jezelf een nieuwe fysieke verschijning

De mens kan uitspraken doen door zijn fysieke verschijningsvorm. Kenmerken zijn niet alleen kleding, stijl, kleuren, sieraden of tatoeages, ze kunnen dienen als signaaldragers, dit geldt ook voor het geslacht.

Is het mogelijk om op het internet zich van zijn lichamelijke los te koppelen? Bepaalt ook het geslacht van het lichaam hoe de persoon zich gedraagt en in de samenleving wordt waargenomen?

In online werelden zoals Second Life worden de mogelijkheden van echte expressiemogelijkheden in ruime mate vergroot - ruimtes, vormen en mogelijkheden worden gevonden waardoor men zich kan distantiëren van zijn biologische lichamelijke en zich kan herscheppen in een virtuele parallele wereld.

Hierbij spelen niet alleen uiterlijke veranderingen van het lichaam een rol, maar ook nieuwe uitvindingen in de sociale context.

Oefening: vind jezelf opnieuw uit

- Virtuele werelden zijn een kans voor de gebruiker om zijn identiteit te vinden. Daartoe kan ook een geslachtswissel horen, om stereotypie te vermijden.
- Vind jezelf opnieuw uit, teken een avatar - jij als een fantastisch personage / een fantastische figuur op het internet.

Literatuur

<http://www.tijdschriftvoorpsychiatrie.nl/issues/209/articles/5196>

Griffiths, Denton: Het waanzinnige boek over je lichaam. Lannoo 2015

Levine, Peter: De stem van je lichaam. Altamira 2011

Preis, Susanne: Was macht das Internet aus unserem Körper? Zur Bedeutung personaler Identität im Virtuellen Raum. Oder: Was vom Körper im Netz übrig bleibt. Universität Graz, Graz 2011.

<http://unipub.uni-graz.at/obvugrhs.download/pdf/216256?originalFilename=true>

Werkmateriaal <https://www.seksuelevorming.be/materiaal/lijf-liefde-het-lichaam>

<https://www.seksuelevorming.be/materiaal/mijn-lichaam-goed-0>

<https://www.seksuelevorming.be/materiaal/seks-en-lichaam>

<http://www.leerspellen.nl/Menselijk+lichaam-spelletjes>

<https://www.seksuelevorming.be/themas/lesgeven-over-lichaam-en-seksualiteit>